

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА
СТРАХУВАННЯ**

**МАТЕРІАЛИ
І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ДО ДНЯ
ВІЙСЬКОВОГО ФІНАНСИСТА В УКРАЇНІ
«Актуальні питання фінансового
забезпечення аграрного бізнесу в
умовах дії воєнного стану»**

(29 жовтня 2024 р., м. Суми)

Рекомендовано до друку науково-координаційною радою Сумського національного аграрного університету.

Редакційна рада:

Данько Ю.І., д.е.н., професор
Лишенко М.О., д.е.н., професор
Лукаш С.М., к.е.н., доцент

Редакційна колегія:

Фролов С.М., д.е.н., професор
Борисова В.А., д.е.н., професор
Геєнко М.М., к.е.н., професор

Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції до дня військового фінансиста в Україні «Актуальні питання фінансового забезпечення аграрного бізнесу в умовах дії воєнного стану» – (29 жовтня 2024 р.). – Суми, 2024. – 130 с.

У збірку увійшли тези доповідей I Всеукраїнської науково-практичної конференції до дня військового фінансиста в Україні «Актуальні питання фінансового забезпечення аграрного бізнесу в умовах дії воєнного стану»

© Сумський національний
аграрний університет, 2024

Секція 5. Інноваційні маркетингові стратегії аграрного сектору в умовах невизначеності

УДК 338.3;658.5

Диха Марія

д.е.н., професорка, професорка кафедри економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі Хмельницький національний університет

Диха Валерій

аспірант спеціальності 051 «Економіка», асистент кафедри економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі Хмельницький національний університет

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА З ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Організація та планування розвитку сільськогосподарського виробництва в умовах викликів та ризиків потребує використання сучасних інструментів. Способами та методами управління ризиками в аграрному секторі може бути диверсифікація діяльності, страхування, хеджування тощо. У публікації [1] детально описано важливість використання інструментів фінансового хеджування; значимість запуску роботи товарної біржі й деривативних контрактів на аграрному ринку України, що дасть можливість управляти ціновим ризиком, зменшить асиметрію цінової інформації між окремими групами учасників ринку.

На усі сфери господарської діяльності, у т. ч. й на розвиток сільськогосподарського виробництва, сьогодні впливають цифрові технології. Складові елементи цифрових технологій у різній мірі використовують суб'єкти аграрного сектору для ефективного використання земельних ресурсів, для управління енергоспоживанням у сільськогосподарському виробництві, для оптимізації логістики, в організації складського господарства тощо. Характеристику складових елементів у системі цифрових технологій, напрями використання цифрових технологій та їх значимість у контексті досягнення цілей сталого розвитку описано у публікації [2].

У системі організації та планування сільськогосподарського виробництва цифрові технології дають можливість суб'єктам здійснювати точне землеробство, дозволяють краще «розуміти» потреби своїх полів, оптимізувати використання добрив та водних ресурсів, а також точніше прогнозувати врожайність. Використання цифрових технологій суб'єктами сільськогосподарського виробництва обумовлює зменшення втрат ресурсів, підвищення продуктивності праці та досягнення кращих результатів їх

господарської діяльності при одночасному зменшенні негативного впливу на довкілля.

Використання дронів та супутникового моніторингу допомагає сільськогосподарським виробникам визначати стан сільськогосподарських культур, виявляти захворювання, шкідників рослин, здійснювати високоефективну обробку угідь інноваційними методами за результатами детального моніторингу. Сучасні технології дають змогу сільськогосподарським виробникам реагувати на зміни, ефективно управляти бізнес-процесами, ощадливо використовувати ресурси, у т. ч. й посівні матеріали, та підвищувати продуктивність сільськогосподарського виробництва.

На сучасному етапі розвитку сільськогосподарського виробництва значну роль відіграють біотехнології. Їх поширення обумовлене змінами клімату, потребою забезпечення продовольчої безпеки та низкою інших чинників, у т. ч. й прагненням досягнення економічних ефектів. Біотехнології відкривають нові можливості для створення сільськогосподарських культур, більш стійких до екстремальних погодних умов, таких як посухи, високі температури, а також до шкідників і хвороб. Завдяки генетичній інженерії вчені модифікують ДНК рослин, вводячи гени, які забезпечують стійкість до певних умов. Зокрема, використання сільськогосподарськими виробниками модифікованих посівних матеріалів, забезпечує їх пристосованість до кліматичних умов, адаптованість до змін клімату, знижує потребу в додаткових добривах та пестицидах, які часто використовуються для боротьби зі шкідниками і хворобами рослин. Зменшення потреби в добривах, хімічних речовинах для обробки від шкідників тощо не лише зменшує фінансові та трудові витрати сільськогосподарських виробників, але й сприяє збереженню навколишнього середовища, зменшуючи забруднення ґрунтів і водойм. Крім того, розвиток біотехнологій обумовлює підвищення урожайності сільськогосподарських культур, що важливо в контексті забезпечення максимально ефективного використання земельних ресурсів та забезпечення продовольчої безпеки.

Також ефективна система організації та планування сільськогосподарського виробництва з використанням сучасних інновацій включає використання нових технік культивування, які дозволяють вирощувати рослини в менш сприятливих умовах, наприклад, у вертикальних теплицях, в умовах контрольованого середовища (за параметрами освітлення, температурного режиму, вологості тощо). Сучасні технології дозволяють організувати та розвивати аграрні зони і забезпечувати стабільне виробництво продовольства в регіонах, що стикаються з проблемами землеробства через несприятливі кліматичні умови.

Важливим аспектом у системі організації та планування сільськогосподарського виробництва на основі сучасних технологій є підвищення якості продовольства. У цьому контексті зазначимо, що генетичні модифікації можуть не тільки збільшувати урожайність сільськогосподарських культур, але й покращувати поживний склад продукції, збагачуючи рослини вітамінами та мінералами. Це важливо для боротьби з глобальними проблемами недоїдання та авітамінозу. Однак, важливо зазначити, що використання біотехнологій в сільськогосподарському виробництві також супроводжується етичними, екологічними та соціальними викликами. Питання безпеки

генетично модифікованих продуктів для здоров'я людини та впливу на біорізноманіття є предметом дискусій. У публікації [3] висвітлено складові, які обумовлюють стан здоров'я, серед яких, – культура здорового харчування, «продуктова пропозиція» на полицях магазинів, важливість підтримки органічного виробництва, дієва система нормативно-правових актів щодо регулювання стандартів якості тощо.

Тому важливо проводити всебічні наукові дослідження та моніторити регуляторні рамки для забезпечення безпеки та використання біотехнологій без шкоди для здоров'я людини.

Сучасні біотехнології пропонують значні можливості для покращення продовольчої безпеки, розвитку сільськогосподарського виробництва. Вони відкривають нові горизонти в цілому для розвитку агропромислового комплексу, забезпечуючи високі стандарти продуктивності та сталості, одночасно зменшуючи вплив на навколишнє середовище. Водночас, необхідно підходити до використання цих технологій з обережністю, забезпечуючи етичність, безпеку та відповідальність перед майбутніми поколіннями.

Список використаних джерел

1. Диха М., Диха В. Інструменти хеджування в управлінні ціновими ризиками (на прикладі аграрного і енергетичного ринків України). *Економіка України*. 2024. 67. 03(748). 19-36. URL: <https://nasu-periodicals.org.ua/index.php/economyukr/article/view/2024-03-2>

2. Диха М., Диха В. Цифрові технології у системі забезпечення сталого розвитку: екологічний аспект. *Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф. (18 жовтня 2023 р.)*. Бережани: ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут». 2023. С. 23-27. URL: https://www.bati.nubip.edu.ua/Doc/Conference/Conf_2023_10_18/Bati_Work_18-10-2023.pdf ; <https://elar.khmnu.edu.ua/handle/123456789/15271>

3. Диха М.В. Здоров'я людини як базова складова людського потенціалу в системі досягнення цілей сталого розвитку України. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. № 1. С. 20-25. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/01/6.pdf>; <https://elar.khmnu.edu.ua/handle/123456789/8968>

Секція 5. Інноваційні маркетингові стратегії аграрного сектору в умовах невизначеності

<i>Диха Марія, Диха Валерій.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА З ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	68
Секція 6. Менеджмент агропідприємств в умовах невизначеності: оптимізація, ризик-менеджмент та бюджетування	
<i>Борисенко Руслан.</i> УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ МІНЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	71
<i>Васютенко Богдан.</i> ЧИННИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	73
<i>Гайнутдінов Михайло.</i> ОПТИМІЗАЦІЯ ВИТРАТ ЯК ЕЛЕМЕНТ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	76
<i>Голець Аліна.</i> ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ.....	78
<i>Конєв Руслан.</i> ОПТИМІЗАЦІЯ ФІНАНСОВИХ ПОТОКІВ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	80
<i>Логвінов Станіслав.</i> ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ	83
<i>Малик Валерія.</i> СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ РЕСУРСНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ТА РИЗИКІВ	86
<i>Могилевська Наталія.</i> ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ	88
<i>Оникієнко Руслан.</i> ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ	91
<i>Пелих Сергій.</i> СТРАТЕГІЇ АДАПТАЦІЇ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ДО УМОВ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ ТА РИЗИКУ	93
<i>Петленко Артур.</i> РИЗИК - МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	95
<i>Скрипченко Ярослав.</i> ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ПРИБУТКОМ ПІДПРИЄМСТВА	97
<i>Равілов Рамазан.</i> ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЗОВНІШНІХ ВИКЛИКІВ	100
<i>Футомська Анна.</i> СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ АГРАРНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	102